Knowhow

Johanna De Maine

Laag over laag

Het werk van Johanna De Maine doet niet vermoeden dat haar weg naar de kunst van keramiek vrij chaotisch verliep. 'Een liefdesrelatie met klei', zo noemt ze haar inmiddels 51-jarige zoektocht. Geïnspireerd door zowel Europese als Aziatische kunst, vangt zij beide werelden in haar vormentaal. Geboren in Rotterdam, opgegroeid in Australië en met Japan als haar 'tweede huis', leeft zij haar droom.

In 1954 emigreerden de ouders van Johanna De Maine (Nederland, 1948) met hun gezin naar Australië. Zij was toen zes jaar. Een bestaan opbouwen in een nieuw land met nieuwe gebruiken en een vreemde taal viel niet mee. Haar vader was als huisschilder weinig thuis en haar moeder nam de opvoeding van de zeven kinderen op zich, van wie drie in Australië werden geboren. Tijd voor kunstbeleving en beoefening was er niet, maar alle kinderen kregen de gelegenheid een goede opleiding te volgen.

▼ ***Kingdom of Gold**, 2020, Southern Ice porselein, celadonglazuur, witte transfers, goudluster en opglazuur, 16,5 x 20 cm, in samenwerking met Tatsuya Tsutsui*
Foto's bij dit artikel, tenzij anders aangegeven: Johanna De Maine

Op de vorige pagina: ***Old Gold Still Sailing Around****, 2013, kobalt eierschaal glazuur, goudluster, gezandstraald, opglazuur, h 36 cm*
▲ zonder titel, 2000, steengoed, kobalt eierschaal glazuur, oxiderend gestookt op 1280 ºC, meerdere stoken op 800 ºC, goud-, platina- en koperluster, 20 x 25 x 15 cm

Aarzelend

Johanna volgde een lerarenopleiding in geografie en talen om les te kunnen geven op een middelbare school. Maar dat viel tegen. In haar idealisme dacht zij dat iedereen zo leergierig was als zijzelf.
Aarzelend ging zij met een aantal vrienden op een cursus pottenbakken. Dat was het voor haar. In Gladstone, waar zij woonde, bestond toen nog geen keramiekopleiding. Doelgericht en vol enthousiasme heeft zij zichzelf wegwijs gemaakt in de keramiekwereld. Zij kocht alle boeken die zij kon vinden en bezocht alle workshops die aangeboden werden. Op deze manier maakte Johanna kennis met veel verschillende technieken en methodes, van handopbouw en raku stoken tot draaien en het gebruik van de gasoven.

De Maine Pottery

Samen met haar (inmiddels overleden) echtgenoot Ted De Maine, reisde Johanna de wereld over. In de jaren 1974-1975 verbleven zij een half jaar in Zuidoost-Azië en anderhalf jaar in Lancashire (Verenigd Koninkrijk). Zwanger van haar eerste kind besloot zij daar Kunst en Design te gaan studeren. De studie werd afgesloten met een scriptie over de Engelse dichter en beeldend kunstenaar William Blake (1775-1827). Zijn mystieke inslag en vernieuwende kijk op kunst vinden nog steeds weerklank in haar keramische werk. Ook de Aziatische invloeden zijn nog altijd zichtbaar, met name in het raku en zoutstoken, alsook de celadonglazuren.

Terug in Queensland, Australië, bouwde zij – inmiddels zwanger van het tweede kind – samen met haar man een huis met studio. In 1978 richtten zij De Maine Pottery op, een keramisch productiebedrijf. Zij verkochten gedraaid en oxiderend gestookt steengoed in grote delen van Australië, Queensland en New South Wales. Tegelijkertijd was zij zich ook aan het oriënteren op haar eigen werk.

Klimt

In 1981 verhuisden ze naar Landsborough aan de Sunshine Coast, waar Johanna haar jeugd had doorgebracht. Helaas kreeg haar man zeven jaar later hartproblemen, waardoor het zware werk hem minder goed afging. Het productiewerk werd te veeleisend en zij besloot zich volledig te gaan richten op haar eigen werk.
Om de kost te kunnen verdienen, wilde ze les gaan geven en behaalde de daartoe benodigde diploma's. Tijdens de studie bij Owen Rye (1944) aan de Monash University in Gippsland, Victoria, leerde Johanna het werk van de Oostenrijkse kunstenaar Gustav Klimt (1862-1918) kennen. Typerend voor zijn werk is het gebruik van goud en gestileerde patronen, facetten die tot op heden ook haar keramische objecten kenmerken.
Zij leerde zichzelf alle benodigde technieken om tot de speciale gelaagdheid te komen die haar werk zo'n rijke uitstraling geeft.

Laag over laag

De Maine streeft naar het sublieme in haar kunst en probeert dit te bereiken met een telkens hoger niveau van technische vaardigheid. Met kostbare materialen en hedendaagse technologie verkent zij de grenzen van het haalbare. Door het oppervlak in lagen te verdelen en te graveren ontstaan uitgelijnde effecten, zoals bij de knipselwerken van Matisse en het Chinese papiersnijwerk.
De natuur is ook een inspiratiebron. Zij verbindt daar symbolische waarden aan. Bergen

*Op de vorige pagina: **Sailing the Sublime**, 2013, Southern Ice porselein, gezandstraald, goudluster en opglazuur, 15 x 12 x 9 cm*
*▼ **Aspects of Life**, 2012, Southern Ice porselein, gezandstraald, celadonglazuur, gestookt op 1280 ºC, meerdere stoken op 800 ºC, goudluster en opglazuur, h 30-12 cm*

*Op de vorige pagina: **Space and Time**, 2018, transparant glazuur, speciaal gemaakte mica transfers, zelf geprinte transfers, goudluster en opglazuur, 11,5 x 10 x 10 cm ▲ **New Life**, 2018, celadonglazuur, speciaal gemaakte transfers, goudluster en opglazuur, 18 x 16,5 x 13 cm*
*Op de volgende pagina: **Time is an Ocean, But it Stops at the Shore** (Bob Dylan), 2014, porselein, gezandstraald, goudluster en opglazuur, h 28 cm*

staan bijvoorbeeld voor hindernissen die op het levenspad overwonnen moeten worden. In veel culturen hebben bomen een eeuwige waarde als cyclus van het leven (de levensboom), net als vlinders die daarbij symbool staan voor verandering (metamorfose).
Met de vele bewerkingslagen en zelf samengestelde glazuren beoogt zij een intensieve en energieke uitstraling. *Just another Layer* is de titel van een van haar vele workshops die zij voor liefhebbers en bewonderaars verzorgt.

Japan

In de Japanse porseleinstad Arita ontmoette Johanna vijf jaar geleden haar nieuwe partner, de meesterkeramist Tatsuya Tsutsui. Zij hebben ieder een eigen stijl, die zij soms in samenwerking met elkaar verbinden. Zij reizen en verblijven veel in Japan, waar de ontdekkingsreis naar keramiek en techniek altijd voortduurt. Omdat Johanna haar overglazuur graag op één temperatuur stookt, heeft zij samen met een zeefdrukker in Arita een methode ontwikkeld om sjablonen te maken van vloeipapier. Zij ontwerpt en laserprint haar eigen decoratiepatronen.
Met vele solotentoonstellingen over de hele wereld geniet zij inmiddels grote bekendheid. Het werk van Johanna De Maine ontving al vele prijzen en bevindt zich in internationale collecties.

Elisabeth Eyl

Op de volgende pagina's laat Johanna twee van haar technieken zien.

Our
actions are
building our
ship, for sailing
in our constant trip
through the worm hole
of space
and time
that separates life from
all that is
sublime

Serie *Hanami*

Hanami (花見, bloemen bekijken) is een Japans traditioneel gebruik om te genieten van de voorbijgaande schoonheid van bloemen, met name de kersenbloesem. Het Japanse Meteorologische Agentschap kondigt elk jaar de bloemenvoorspelling aan. Deze wordt nauwlettend in de gaten gehouden door degenen die de *Hanami* plannen, omdat de bloeitijd maar een of twee weken duurt. De bloei verschuift uiteraard van zuid naar noord.

1. Deze vorm heb ik gedraaid van Southern Ice porselein. Hij werd biscuitgestookt op 1040 ºC, geglazuurd met een transparant glazuur en reducerend gestookt op 1280 ºC. De vorm heb ik vervolgens tot aan de hals bedekt met een turquoisekleurig transfer en gestookt op 830 ºC.

Ik draai graag de Bellarmine vorm (baardmankruik) omdat mijn ouders thuis een origineel exemplaar hadden. Ik heb hem geërfd en hij maakt nu deel uit van mijn verzameling.

2. Met behulp van mijn op maat gemaakte standaard voor potten, die zowel kan draaien als kantelen, heb ik pvc-maskers aangebracht. Deze heb ik eerst uitgesneden met mijn Roland GX24 snijplotter. De hals en het handvat werden ook beschermd met pvc-folie (dit is niet te zien op de foto).

3. Met een zandstraler heb ik het niet afgedekte opglazuur lichtjes geëtst met aluminiumoxide als korrel. Zo kreeg ik een marmerachtig, geglazuurd oppervlak. Dit werd vervolgens opnieuw gestookt op 830 ºC om de achtergebleven pvc-laag te verwijderen.

4

4. Daarna heb ik twee afzonderlijke lagen 12,5% vloeibaar helder goudluster aangebracht en de pot na elke laag gestookt op 830 ºC.

5

5. Vervolgens heb ik met een ringeloor rode en witte stippen glazuur aangebracht. De pot werd ten slotte nogmaals gebakken op 830 ºC.

6

7

6-7. Het resultaat: ***Hanami***, 2018, 25 x 16 x 16 cm.

Serie Straight Ahead

1. Deze hoge V-vormige vaas heb ik gedraaid met Southern Ice porselein en bijgewerkt. Daarna werd hij biscuitgestookt op 1040 ºC. Met behulp van mijn Roland GX24 plotter heb ik patronen ontworpen en pvc-afdekfolie uitgesneden. Vervolgens heb ik deze op het biscuitgestookte object geplakt. De delen die ik niet wilde zandstralen, heb ik afgeplakt met de afdekfolie.

2. Daarna heb ik de vaas met aluminiumoxide tot de gewenste diepte gezandstraald.

3. De vaas nadat de pvc-afdekfolie is verwijderd. Hij werd opnieuw gestookt op overglazuurtemperatuur om de achtergebleven afdekfolie te verwijderen.

4. Vervolgens heb ik met een stift rode en witte verhoogde glazuurstippen aangebracht. Tegelijkertijd werd met goud mijn signatuur *Johanna* en de datum vlak boven de bodem geschreven, evenals de titel op de bodem. Ook zijn er een paar gouden vlinderpatronen aan de binnenkant. De vaas werd opnieuw gebakken op 830 ºC.

Op de volgende pagina: De doorschijnendheid van de gezandstraalde delen is goed te zien bij het eindresultaat: ***Straight Ahead***, 2012, 23 x 18,5 x 13 cm.